

Aproximació a l'estudi de l'estructura negativa CSP-Est 12 del jaciment prehistòric de la Caserna de Sant Pau del Camp (Barcelona).

Pau Alberch i Calm
Elisabeth López i Garriga
Dioscorides Marín Castro
Universitat Autònoma de Barcelona

pau.alberch@gmail.com

eli27_88@hotmail.com

diosco.marin@gmail.com

ABSTRACT

These last years the preventive archaeological excavations in Catalonia (Spain), allowed a great volume of documentation of prehistoric sites inside the subsoil of the Barcelona city. These sites often offers a recurrently documentation of negative structures (pits or similar), that are mostly stuffed by sediments formed by biotic and abiotic materials, product of a different complex processes (both tafonomic and social), that are very difficult to explain archaeologically without an interdisciplinary study of the primary social utilization of these prehistoric structures. Our study is a new contribution to the global revision of the Bronze age site "Caserna de la guardia civil de Sant Pau del Camp" in Barcelona city. That project being done by the group of archaeological research SAPPO (Dept. of Prehistory, UAB).

Keywords:

Late Bronze age – Catalonia - Negative Structures - Interdisciplinary studies

RESUM

Les excavacions preventives han permès una gran documentació d'assentaments d'hàbitat a l'aire lliure en el subsòl de Barcelona, dels quals molt sovint es documenten les estructures negatives (cubetes, sitges, fons de cabana, ...). Aquest tipus d'estructures es documenten majoritàriament amb farcits formats per sediments al costat de materials biòtics i abiòtics, fruit de processos complexos (tant tafonòmics com socials) que molt rarament proporcionen informació sobre les utilitzacions primàries d'aquestes estructures. No obstant això l'estudi especialitzat i interdisciplinari de la morfologia i dels materials pot permetre una aproximació global tant de l'estructura com a un nivell més general a l'assentament. Aquest estudi és una nova aportació a la revisió global dels nivells del Bronze del jaciment de Sant Pau del Camp de Barcelona que està realitzant el grup de recerca SAPPO del Departament de Prehistòria de la UAB..

Paraules Clau:

Bronze antic - Catalunya - Estructures negatives - Estudi interdisciplinari

Rebut: 1 setembre 2010; Acceptat: 1 desembre 2010

L'actual projecte d'investigació portat a terme pel Departament de Prehistòria de la UAB, juntament amb el Museu d'Història de Barcelona, té com a objectiu l'estudi dels contextos prehistòrics excavats a partir de la denominada arqueologia de salvament des dels anys '90 fins l'actualitat en el context geogràfic de la plana litoral de Barcelona, així mateix com donar un model interpretatiu a aquests materials i contextos arqueològics prehistòrics.

El jaciment de la Caserna de Sant Pau del Camp (Fig. 1) –a partir d'ara CSP- forma part d'un conjunt arqueològic més ampli localitzat en el barri del Raval de Barcelona, tal i com ens ho demostra la documentació de nivells corresponents a l'edat del bronze i els horitzons neolítics documentats en el C/Riereta, 37-37 bis (Carlús, 2008), la Pl. Vila de Madrid o en el Mercat de Santa Caterina (Aguelo, 2003), entre d'altres.

L'excavació de La Caserna de la Guardia Civil de Sant Pau del Camp (Granados, 1993) s'ini-

cià partint de l'adequació del Monestir de Sant Pau del Camp a Barcelona, entre el 1988 i el 1992. El jaciment consta de 2800 m² en els que s'intervé arqueològicament en uns 800 m². En aquest context es van documentar ocupacions arqueològiques des d'època medieval fins a ocupacions datades en el neolític antic cardial (Granados, 1993) en una situació S-SE de la plana litoral de Barcelona, en un punt molt proper a l'antiga línia de costa, i a poca distància de la vessant nord de Montjuïc i sud de Collserola.

En aquest context, efectivament, és documentat un horitzó corresponent al Bronze Inicial, a arrel de la documentació de material ceràmic i datacions absolutes a partir de grans carbonitzades. Així mateix es documenten fins a cinc fosses de dimensions mitjanes en les cotes corresponents al Bronze inicial.

Es tracta d'estructures d'emmagatzematge tipus fossa de boca circular amb forma tronco-

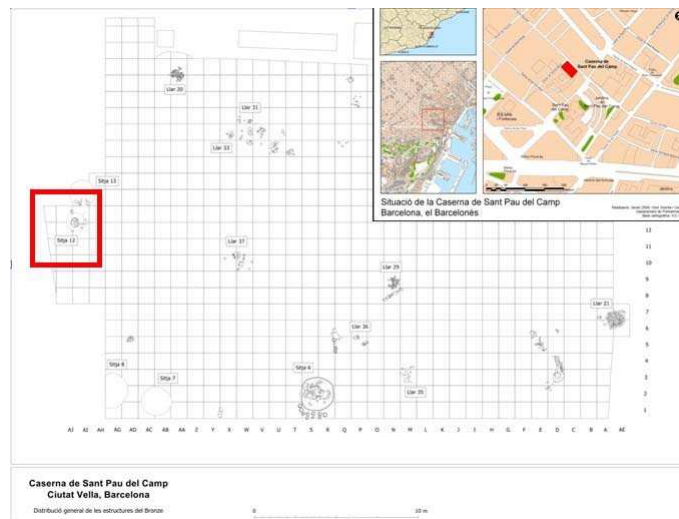

Figura 1.- Situació geogràfica del jaciment prehistòric de CSP i situació de la Sitja 12 en la planimetria global del jaciment. (Molist, en premsa)

cònica, parets divergents i bases planes (Molist, en premsa), (Fig. 2) així mateix les fosses 6, 7, 8, 12 i 13, es troben contextualitzades amb estructures de combustió de diferents tipologies i forats de pal que ens evidenciarien estructures aèries de material perible, o les denominades estructures en graella (Grill plants) també documentades en altres contextos arqueològics de la plana de Barcelona (Carlús, 2008).

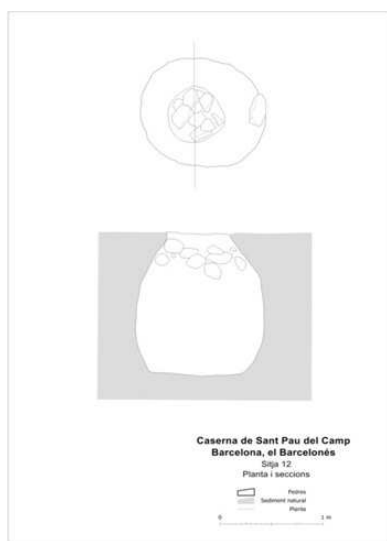

Figura 2.- Planta i secció de la estructura S-12 de CSP (Molist, en premsa)

En aquest context arqueològic s'observa una distribució heterogènia del material arqueològic, en que hi destaca l'acumulació de material ceràmic amortitzat en fossa i un enterrament singular en fossa (Molist, en premsa). L'estudi del registre arqueològic dona a entendre l'ocupació de Sant Pau del Camp a inicis del II mil.lenni com a un assentament a l'aire lliure on es portaria a terme una activitat econòmica agrícola consolidada.

El nostre objecte d'estudi es centra en un anàlisi interdisciplinari de la denominada Sitja 12,

ubicada en el quadrant S-O de l'excavació. L'especificitat d'aquesta estructura d'emmagatzematge ens ho marca el material arqueològic amb què va ser amortitzada, d'una excepcional conservació, sobretot pel que fa a la ceràmica.

Al mateix temps podem marcar de forma precisa el moment en que la sitja va deixar de funcionar com a estructura d'emmagatzematge i va ser amortitzada, a partir de la datació radiocarbònica d'una grana carbonitzada que correspon a una espècie d'ordi vestit (*Hordeum vulgare*) que ha donat un interval 3520 ± 40 B.P (Mostra Beta-250392, Beta Analytic Inc) (Molist, en premsa), i una calibració segons Reimer et al.; (2004) de 1952BC:1742BC (Molist, en premsa). La datació absoluta del moment de colmatació de l'estructura CSP S-12, ens posa en evidència la contemporaneïtat tant de l'estructura com de l'ocupació del jaciment amb altres jaciments del mateix període del context del Pla de Barcelona i del N-E de la P. Ibèrica (infra).

L'estructura objecte d'estudi forma part d'un conjunt més extens de fins a 5 estructures en fossa (sitjes 6, 7, 8, 12 i 13) (fig. 1) de morfologia troncoconica i base plana. Així mateix hi destaquen la sitja 6 on s'hi documenta un enterrament en fossa (Molist, en premsa) i la sitja-12 (fig. 3) objecte d'estudi en aquest treball.

La nostra metodologia d'estudi parteix d'un anàlisi interdisciplinari dels materials de la fossa i comparem amb d'altres registres coetanis cronològicament i semblants del context del Bronze antic del N-E de la Península Ibèrica, amb l'objectiu de poder establir paral·lelismes arqueològics d'aquest tipus de pràctiques i ens permeti finalment establir un model explicatiu.

SANT PAU DEL CAMP: RESTES LÍTIQUES, ÒSSIES, GRANES I CARBONS

Podem comparar les restes materials aïllades

dins la Sitja 12 del jaciment de la Caserna de Sant Pau del Camp, compostes bàsicament per restes ceràmiques, macrolítiques, carbons i granes carbonitzades, amb altres sitges com són les estructures d'emmagatzematge E-16A i E-16B del jaciment del Carrer de la Riereta 37-37BIS (Granados, 1993); les quals són dues sitges reomplertes amb ceràmica, fauna, malacologia marina, carbó, pedres, indústria, etc, assimilables en quant a estructura a les fosses tipus sitja del bronze de Can Roqueta. Per altra banda, al jaciment de Santa Caterina, es van trobar tres sitges, una de les quals va ser utilitzada com a lloc d'enterrament; en l'altre s'hi van trobar restes ceràmiques i la darrera contenia un esquelet d'un ovicàpid. La hipòtesi que s'ha fet és que es tractés d'un conjunt ritual (Molist, en premsa). Paral·lelament, a l'Institut de Batxillerat Antoni Pons de Manlleu, es va aïllar algunes sitges amb material divers a l'interior, tot i que les granes carbonitzades hi predominen (Boquer, 1995).

El total de restes lítiques aïllades a Sant Pau del Camp sumen 1006 peces. Les matèries primeres són bàsicament el jaspi, gres i sílex; amb un menor nombre de quars i quarsita. El més present és el jaspi. És rellevant el fet d'haver pogut documentar l'aprofitament intensiu d'aquest material durant l'edat del bronze (Molist, en premsa). Al Carrer Riereta el material més utilitzat també és el jaspi, tot i que també hi ha presència de sílex, quars i quarsita; s'evidencia la presència d'ascles, ascles fracturades, restes de talla, ascles retocades i ascles informes. Els jaciments del pla de Barcelona tindrien la font d'aprovisionament a la muntanya de Montjuïc (Carlús, Gonzalez, 2008). Aquests són materials comuns en altres jaciments de litoral i el prelitoral com Can Roqueta II (CRII), on predomina el sílex i el quars, i Mas d'en Boixos-1 (MB-1), amb abundància de sílex. Predominen els fragments, les restes de talla i els esclats, mentre que el percentatge de làmines i laminetes és molt baix. CRII ens ofereix

un registre amb estris lítics amb traces d'haver estat usats com a percussors, tot el contrari que MB-1. Destaquen algunes ascles retocades a ambdós jaciments. Alhora trobarem una indústria lítica polida amb més representació a MB-1 que a CRII (Buosco, 2004). El cas de l'Institut de Manlleu, el material més utilitzat és el quars, tot i que també es va trobar tres peces de sílex. Aquestes eines aporten informació sobre la utilització d'aquestes en el treball de les pells.

El macrolític a Sant Pau del Camp es basa en fragments de còdol o còdols naturals sencers aportats al jaciment i manipulats parcialment per diverses funcionalitats. Només cinc peces es poden classificar com a útils. Només el material recuperat a la Sitja 12 es pot vincular directament a una estructura concreta; ja que la dispersió de la resta de material no permet establir relacions directes amb les estructures. El material macrolític se situa en una zona d'estructures de combustió i emmagatzematge, el qual es podria interpretar com una zona d'hàbitat (Molist, en premsa). S'ha associat un total de quatre restes macrolítiques a la Sitja 12 procedents de la talla AII2-13. A través de la determinació petrogràfica s'estableixen dos grans grups de roques: roques sedimentàries i roques metamòrfiques. Es continua considerant que les àrees d'aprovisionament potencial són la Serra de Collserola i Montjuïc; tot i que els suports lítics i arrodonits fan pensar en una possible recollida a les terrasses dels rius Llobregat i Besòs, o bé, a altres de les zones.

Relacionant el material macrolític del nivell II de Sant Pau, el paral·lel més proper és el jaciment de Riereta on es documenta un utilatge de mòlta, percussors, destrals, polidors, etc (Carlús, Gonzalez 2008). L'altre jaciment de l'època del bronze bastant proper és CRII i MB-1, on trobem una feble presència de mans de molí en relació al número de parts passives recuperades, fet que es podria deure a un pos-

sible ús de parts actives de molta realitzades amb matèries peribles. És interessant veure la variabilitat de dimensions. Seguint les mateixes pautes, el jaciment del l'Institut de Batxillerat Antoni Pons de Manlleu va proporcionar un important conjunt d'elements de molta. Per tan, cal destacar de Sant Pau l'absència d'elements de molta. D'altra banda, a causa del reduït conjunt material és difícil treure conclusions generals sobre els processos de treball de Sant Pau a l'edat del bronze. De totes maneres no es descarta que hi haguessin zones de processament de cereals en un altre espai més enllà dels límits de l'excavació del 1990-1991.

En quant el desenvolupament de la metal·lúrgia es constata una metal·lúrgia local del bronze plenament desenvolupada a Minferri (Junyent, 1990). La presència d'objectes metàl·lics a CRII i MB-1 és poc significativa però, en canvi, d'estris utilitzats en metal·lúrgia només se n'han documentat a Sabadell, on es troba una elaboració incipient d'objectes poc sofisticats. Els efectes socioeconòmics del desenvolupament de la metal·lúrgia a Minferri s'atribueix a un possible paper catalitzador en el procés d'aglomeració de l'hàbitat, en base a una explotació comunal metal·lúrgica. A CRII no hi ha indicis d'activitat comunal, tot i que hi ha una incipient metal·lúrgia, una intensa ocupació i presència d'estructures relacionades amb l'hàbitat. Al carrer Riereta els objectes metàl·lics seran poc importants.

Les restes faunístiques a Sant Pau del Camp han permès obtenir un coneixement de la gestió dels recursos animals: modalitats d'explotació, tècniques de processament i tècniques d'obtenció, preparació i manteniment dels productes animals. S'ha documentat 31 restes del bronze final i 130 del bronze antic, relacionades a ovicàprids, suïds, bovins i èquids (Molist, en premsa). En quant a les restes del carrer Riereta, aquestes ens informen d'una ramaderia di-

versificada semblant a la d'altres ocupacions del neolític i calcolític bronze. CRII i MB-1 té espècies d'ovicàprids, bòvids, suïds i cànids domèstics, espècies també documentades a Minferri. Trobem la presència de fauna amb traces d'haver estat cremada tot i que és molt baixa, CRII i Minferri presenten animals sencers o parcials amb connexió anatòmica, extremitats senceres, en foses tipus sitja i ocasionalment s'associen a inhumacions humanes, fet menys present a MB-1. En quant a indústria òssia la confecció d'estris o objectes és escàs. MB-1 està representat per algun punxó, dues plaquetes de secció plana dentades i perforades. A CRII els estris també son escassos tot i que tenen major variabilitat tipològica. Les mostres de fauna de Manlleu sumen un total de 168, trobats en diferents sitges; corresponen majoritàriament a ovicàprids, seguit de suïds, bovins, avifauna i una guineu. Es pot assegurar la importància de l'aportació proteínica de la fauna domèstica.

El combustible vegetal estudiat a Sant Pau tenia l'objectiu de determinar les espècies emprades com a combustible i per aportar dades al paisatge vegetal. S'han estudiat 361 fragments de carbó que han pogut ser determinats a nivell de grup, gènere o espècia un total de 207. Destaca l'elevat nombre d'indeterminables degut a la mida de les restes i l'estat de conservació. El nombre de restes és major als restes del bronze inicial amb un total de 266 fragments analitzats, en canvi a les restes del bronze final son només 95 de les quals se n'han determinat 50. L'anàlisi antracològica de l'Institut de Manlleu es va realitzar sobre 418 carbons procedents de diverses sitges i fogars (Molist, en premsa); la majoria provenen de deixalles i restes cendroses de l'assentament. Les espècies més representades corresponen a boix i roure.

Les restes vegetals identificades a Sant Pau del Camp es troben carbonitzades, fet que es vincula a activitats antròpiques. Les mostres es van

recollir en estrats associats a sitges, tot i que també hi ha alguna resta a nivells d'ocupació. Les mostres procedents de les sitges mostren un total de: 39 restes de blat nu, 26 restes d'ordi vestit, 8 restes de blat de tipus compacte, 3 d'ordi nu i 4 d'espelta bessona. S'ha de constatat l'absència de restes de producte procedents de les operacions de neteja del cereal. Per les lleguminoses s'han identificat 3 exemplars de fava i les plantes silvestres estan formades per algunes espècies de males herbes. Els resultats de Sant Pau del Camp confirmen que l'agricultura de l'edat del bronze es basa en conreu de cereals i lleguminoses.

Pel que fa a la Sitja 12 contenia gran quantitat de material, carbons i granes carbonitzades. Es va prendre com a mostra una llavor carbonitzada de la Sitja 12 per fer la datació radiomètrica del nivell II. S'ha de tenir en compte que el que s'està datant és el moment d'ús i colmatació de l'estructura, i par tant el seu moment d'amortització. La mostra Beta-250392, sobre la grana de la sitja 12 ha donat un resultat de 3520 ± 40 BP (supra). Comparant aquest estudi amb el de l'Institut de Manlleu, es va trobar un gran nombre de restes cereals carbonitzades (Molist, en premsa). Aquestes són el producte de deixalles i residus procedents de l'àrea de batuda o la selecció de productes. La carbonització vindria del tractament culinari o d'operacions de batuda i neteja. Aquests anàlisis ens informen que el cultiu principal a l'edat del bronze en aquesta zona seria de cereals (ordi vestit i blat comú). A l'Institut de Manlleu es va portar a terme unes anàlisis pol·líniques amb un total de sis mostres, que segons la cronologia pertanyen a la transició del calcolític al bronze antic (4000-3800 BP). El resultat mostra que la vegetació es composaria de rouredes, alzinars, garrigues i pinedes entre els boscos antropitzats; o sigui, espais de boscos i espais semioberts o oberts.

ANÀLISI CERAMOLÒGIC I MORFOLÒGIC DEL CONJUNT CERÀMIC DE L'ESTRUCTURA S-12

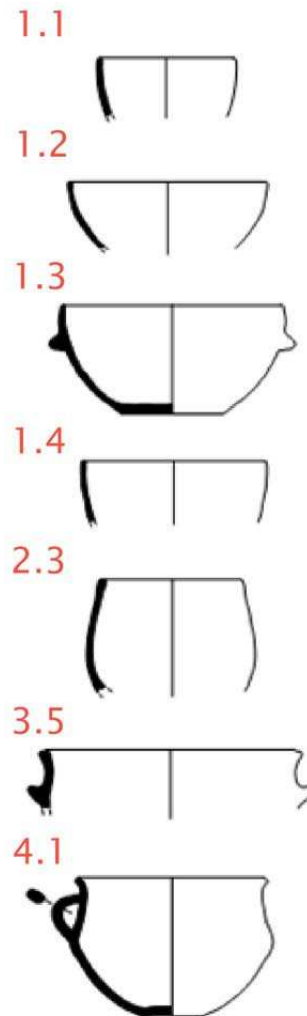

Figura 3.- Dibuix de les formes a les que es refereix el text (Molist, en premsa).

A partir de la morfologia i la decoració dels elements ceràmics trobats a la Sitja 12 de la Caserna de Sant Pau del Camp hem buscat paral·lelismes amb sis jaciments catalans contemporanis. D'aquesta manera intentarem confirmar la data donada per C14 i complementar-la incloent el jaciment en un ho-

ritzó crono-cultural concret del nostre territori. Així doncs, començarem per les formes simples trobades a la Sitja 12 (fig. 3), on s'inclouen tots els recipients simples, el perfil dels quals quedaria determinat per dos punts. Es tracta de recipients oberts on la forma deriva de cossos geomètrics com l'esfera, l'el·lipse i el con. S'identifiquen com a bols, escudelles, plats i fonts. Aquesta forma s'ha organitzat en diversos subtipus en funció de la vora. D'aquestes formes, en comentem les següents:

Forma 1.1: Peces de mida petita, de forma proporcionada, lleugerament aplanada i llavis oberts amb marcada tendència vertical. En aquest grup només s'han identificat peces del subgrup I.II de Picazo. Es tracta de petits bols semiesfèrics amb uns diàmetres de 5 a 8 cm. Es troben peces similars a Can Roqueta II i a Mas d'en Boixos (Bouso, 2004) i a l'Institut de Batxillerat Antoni Pous (Forma 5) (Boquer, 1995)

Forma 1.2: peces similars a l'anterior però de major mida. Es tracta de peces de mida petita cap a mitjana, de forma proporcionada, lleugerament aplanada i llavis oberts amb marcada tendència vertical. Però que presenten una variant de llavi pla i altre de llavi arrodonit (CSP90-Sitja12). Trobem paral·lels d'aquestes peces tant a Mas d'en Boixos com a Can Roqueta (Vas troncocònic) (Bouso 2004)

Forma 1.3: Peces formades per recipients de mida mitjana, llavi vertical i força profundes. Aquestes tenen una certa forma troncocònica. Presenten com element de suspensió, un mamelló o una llengüeta. Aquests tenen un diàmetre de 12 a 22 cm. Se'n troben paral·lels al Carrer de la Riereta (forma 1) (Carlús i González, 2008), a can Roqueta, a les Sitges de la UAB i a la Bòbila Madurell (Bouso, 2004) i a l'Institut de Batxillerat Antoni Pous (Forma 4) (Boquer, 1995)

Forma 1.4: Grup caracteritzat per vaixelles de mida mitjana de forma aplanada i de perfil de tendència troncocònica. Trobem semblances d'aquesta forma a l'Institut de Batxillerat Antoni Pous (Forma 1) (Boquer, 1995)

Per altra banda tenim les formes compostes tancades que integraran un conjunt format per peces tancades que tipològicament deriven de la forma 1. En aquest cas la peça es tanca a l'arribar a la vora. Aquestes peces tenen tres punts característics, a la part superior i inferior i amb un punt tangencial exterior que en determina el diàmetre màxim. Es tracta d'una forma de tipus ovoide i tendència circular. Són principalment bols tancats i olles globulars sense coll diferenciat. I han estat dividits en 4 subgrups en funció del perfil, la profunditat i les dimensions. A nosaltres, però, només ens interessa els següents:

Forma 2.3: Són vasos proporcionats i aplanats de llavi lleugerament tancat i diàmetre màxim considerable, i dimensions variables. Aquests poden presentar variants en funció de l'aplanat i les dimensions genèriques de la peça. Trobem paral·lels d'aquesta forma al Carrer de la Riereta (forma 2) (Carlús i González, 2008), al Collet de Bric d'Ardèvol, a l'Institut de Batxillerat Antoni Pous, a Can Roqueta II i a Mas d'en Boixos (Bouso, 2004), a la Bòbila Madurell, a la Bòbila Padró, a Can Roqueta sector DIASA, a les Sitges de la UAB, a can Filuà i a la Vall del Suau (Carlús i González, 2008)

De les formes complexes en direm que són formes associades a peces que presenten dos volums units per una inflexió. La part superior, boca i coll deriva de formes cilíndriques o hiperbòliques mentre que el cos és esfèric o ovoide. El perfil és complex, i es troba format per quatre punts. Dos de tipus terminal, un de tipus tangencial vers l'exterior i un punt d'inflexió. Es tracta de peces globulars de llavi diferenciat. Només ens en interessarà una:

3.5: Peça oberta, proporcionada i de mida gran, amb un coll curt i un diàmetre màxim alt. Podem assimilar-les amb les marmites trobades al Carrer de la Riereta (forma 3) (Carlús i González, 2008) i a Can Filuà, Can Roqueta sector DIASA, a Mas d'en Boixos i a les Sitges de la UAB però també a l'Institut de Batxillerat Antoni Pous i a la Vall Suau (Carlús i González, 2008)

Pel que fa a les formes carenades, són peces amb un marcat punt d'inflexió situat a la zona de la carena. El perfil estaria definit per tres o quatre punts característics. Apareix sempre associat a formes carenades. Només tindrem en compte una figura:

4.1: Peça carenada de mida mitjana i formes proporcionades que pot presentar dues variants en funció si es tracta d'un tipus més petit i aplanat o té un perfil convex, carena marcada i dimensions més grans. En trobem paral·lels al Carrer de la Riereta (forma 4) (Carlús i González) però també a la Vall Suau, a l'Institut de Batxillerat Antoni Pous (forma 3) (Boquer, 1995), a Can Roqueta i a Mas d'en Boixos (Bouso, 2004), a can Barallà, a les Sitges de la UAB, a Pou Nou, a Minferri o a la Cabana de Perauba.

Finalment, en destacaríem la manca de peces carenades planes o grosses com també els vasos allargats de perfil en S, els vasos cilíndrics i els vasos tancats amb perfil carenat com a Can Roqueta II i Mas d'en Boixos (Bouso, 2004). També és interessant tenir en compte la gran similitud entre les peces de la nostra Sitja 12 amb les trobades al Carrer de la Riereta

Pel que fa a la decoració, trobem, en primer lloc les decoracions plàstiques subdividides entre les decoracions mitjançant l'engrutat que s'aconseguirà amb l'aplicació de pasta sobre la superfície de la peça perquè quedi més rugosa i

que pot ser combinada amb altres decoracions. Aquesta decoració es trobarà en un cas associada amb un cordó digitat. L'engrutat, doncs, el trobarem abundantment en molts jaciments del bronze català com a l'Institut de Batxillerat de Manlleu (Boquer, 1995), a Minferri, a Mas de'n Boixos o a Can Roqueta II (Bouso, 2004).

En segon lloc trobem les decoracions plàstiques mitjançant l'aplicació de cordons, aquests seran cordons digitats, incisos (en un cas associat a una vora) i un cordó llis. Hi ha un fragment amb engalva i dos amb presència d'emfumat. De cordons incisos també en trobem a l'Institut de Batxillerat de Manlleu (Boquer, 1995)

Per altra banda tenim les decoracions incisives que corresponen totes amb vores amb el llavi incís. D'aquest tipus en trobem també a Can Roqueta II o a Mas d'en Boixos-I (Bouso 2004)

En destacaríem l'absència de decoracions campaniformes o epicampaniformes com trobarem al Mercat de Santa Caterina (Aguelo, 2005), a l'Institut de Manlleu (Boquer, 1995) o al Carrer de la Riereta (Carlús i González, 2008); decoració impresa formant motiu d'espiga com a l'Institut de Batxillerat de Manlleu (Boquer et al., 1995).

CONCLUSIÓ

El propòsit d'aquest estudi es centraria en establir connexions aproximatives entre els diferents contextos del Bronze inicial del N-E de la P. Ibèrica i els materials documentats a CSP Est-12. A nivell estructural, podem comparar la Sitja 12 de CSP amb les fosses E-16A i E-16B del jaciment del Carrer de la Riereta 37-37BIS i amb les de Can Roqueta (Sabadell). Per altra banda, a Santa Caterina, es van trobar tres sitges adscrites al Bronze Inicial on s'ha recuperat un important conjunt ceràmic semblant a CSP Est-12.

Pel que fa a la ceràmica, en destacaríem l'ab-

sència de decoracions epicampaniformes (supra), com al Mercat de Santa Caterina, a l'Institut de Manlleu o al Carrer de la Riereta. També hi mancarien peces carenades planes o grosses com també els vasos allargats de perfil en S, els vasos cilíndrics i els vasos tancats amb perfil carenat com a Can Roqueta II i Mas d'en Boixos.

En general observem una estreta relació dels jaciments analitzats al pla de Barcelona. El jaciment del carrer Riereta formaria part del mateix context arqueològic que CSP, mentre que pel mercat de Santa Caterina a uns 2 Km de distància de CSP, observariem unes pràctiques assimilables a les que trobem a CSP, tals com l'aprofitament secundari de les fosses com a dipòsits ceràmics, o com a estructures d'inhumació. Tot i així la singularitat de la sitja 12, la seva preservació i material associat no descarta que es tracti d'un element amb una possible funció vinculada als actes de comensalitat habituals en aquests moments històrics.

En aquest sentit apostem per la revisió i divulgació de les intervencions arqueològiques de caràcter preventiva i/o d'urgència, i així poder integrar aquests contextos en models interpretatius que ens ajudin a entendre la prehistòria tant del Pla de Barcelona com per a tota Catalunya, i per tant, anar més enllà del simple fet administratiu que ha caracteritzat l'arqueologia catalana durant els últims 10 anys.

BIBLIOGRAFIA

AGUELO, J.; (2003): *Les excavacions a l'antic convent de Santa Caterina de Barcelona*. Tribuna d'Arqueologia 2001-2002. Barcelona: Servei d'Arqueologia de Catalunya.

BOQUER, S. (1995): "El jaciment de l'institut de batxillerat Antoni Pous. Un assentament a l'aire lliure de finals del Calcolític". Barcelona: Memòries d'intervencions arqueològiques a Catalunya, 15.

BUOSCO, M. (2004) Anàlisi comparatiu de dos assentaments del Bronze inicial a la depressió prelitoral catalana: Can Roqueta II (Sabadell) i Mas d'en Boixos-1 (Pacs del Penedès), *Cypsela* 15, 73-101.

CARLÚS, X.; GONZALEZ, J.; (2008) Carrer de la Riereta, 37-37 Bis: Un nou establiment Prehistòric al Pla de Barcelona. Primers resultats. *Cypsela* 17.

GRANADOS, O. (1993): *La intervenció arqueològica a Sant Pau del Camp: un nou jaciment prehistòric al Pla de Barcelona*. Barcelona: Tribuna d'Arqueologia. Servei d'Arqueologia de Catalunya..

JUNYENT, E. (1990): *El Jaciment del Bronze de Minferri (Juneda, Les Garrigues)*. Quaderns d'arqueologia del Grup de Recerques La Ferosa ; 5.

MOLIST, M. (inèdit): *Caserna de Sant Pau del Camp, memòria de les ocupacions de l'Edat del Bronze*. Bellaterra (Cerdanyola): Departament de Prehistòria de la UAB.

OMS, F. X. (2009): Estudio transdisciplinar de la fosa EE1 de la Cova Colomera (Prepirineo de Lleida): Implicaciones domésticas y paleoambientales en el bronce Antiguo del Noreste de la P.I., *Trabajos de Prehistoria* 66, 1,123-144.

NOTES

¹ Agraïm a tots els membres del SAPPO la seva col·laboració i l'accés a la base de dades de la Caserna de Sant Pau del Camp. Aquest treball s'inclou en la col·laboració entre el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona i el SAPPO del Departament de Prehistòria de la UAB.